

I - OPŠTE ODREDBE

Član 1

Ovim zakonom uređuje se forma i sadržaj menice, te način poslovanja s menicom. Menica, u smislu ovog zakona, predstavlja sredstvo plaćanja i instrument obezbeđenja plaćanja.

Član 2

U ovom zakonu:

- 1) "Trasirana mjenica" predstavlja bezuslovan nalog da se plati određen iznos novca.
- 2) "Trasant" predstavlja lice koje je izdalo mjenicu.
- 3) "Trasat" lice na koje se vuče mjenica, koje treba da plati meničnu sumu.
- 4) "Remitent" predstavlja korisnika menice.
- 5) "Indosament" predstavlja vrstu menice koja ima osobinu prenosivosti.
- 6) "Akceptiranje menice" predstavlja mogućnost kojom imalac trasirane menice, kao i onaj koji je samo drži, mjenicu može sve do njene dospelosti podneti na akceptiranje trasatu.
- 7) "Aval" predstavlja menično jemstvo.
- 8) "Dospelost" predstavlja sposobnost naplativosti menice.
- 9) "Plaćanje" je sam čin plaćanja meničnog iznosa.
- 10) "Regres" je obeštećenje imaoca menice u slučaju kada mjenica nije plaćena o dospelosti, na vreme i pre dospelosti.
- 11) "Intervencija" predstavlja mogućnost akceptiranja i isplate menice po potrebi, od strane naznačenog lica.
- 12) "Intervenijent" predstavlja treće lice koje isplaćuje meničnu sumu umesto akceptanta ili nekog drugog meničnog dužnika.
- 13) "Umnožavanje i prepisi" označava da mjenica može biti izdata u dva ili više istovetnih primeraka.
- 14) "Preinačenje menice" predstavlja mogućnost preinačenja nekog sloga na menici.
- 15) "Protest" predstavlja podizanje protesta kod protestnog tela ovlašćenog zakonom, protiv lica protiv koga se protest podiže.
- 16) "Zastarelost" je mogućnost zastarevanja meničnog zahteva protiv akceptanta, indosanta i trasanta u odnosu na imaoca menice i u međusobnim odnosima.
- 17) "Neopravdano obogaćenje" označava pojavu neopravdanog sticanja dobiti za radnje propuštene radi održavanja meničnih prava i ugašene zastare.
- 18) "Pravo zaloge i pridržaja" predstavlja pravo imaoca menice da iz zaloga koji drži kod sebe namiri, bez podizanja tužbe ukoliko menična obaveza nije na vreme izvršena. Pravo pridržaja je pravo imaoca menice nad dužnikovim novcem, pokretninama i hartijama od vrednosti.
- 19) "Amortizacija" menice predstavlja mogućnost da se sudu umesto plaćanja predloži amortizacija menice u slučaju njenog nestanka.

II - TRASIRANA MENICA IZDAVANJE I OBLIK TRASIRANE MENICE

Član 3

Trasirana mjenica sadrži:

- 1) oznaku da je mjenica, napisano u samom slogu isprave na jeziku na kome je sastavljena,
- 2) bezuslovan nalog da se plati određeni iznos novca,
- 3) ime onoga koji treba da plati (trasat),

- 4) označenje dospelosti,
- 5) mesto gde plaćanje treba da se izvrši,
- 6) ime onoga kome se ili po čijoj naredbi se mora platiti (remitent),
- 7) označenje dana i mesta izdavanja menice,
- 8) potpis onoga koji je izdao mjenicu (trasant).

Član 4

Isprava u kojoj nema bilo kojeg od elemenata nabrojanih u prethodnom članu, ne smatra se kao trasirana mjenica, osim u slučajevima koji su određeni u sledećim stavovima.

Trasirana mjenica u kojoj nije označena dospelost smatra se kao mjenica po viđenju. Ako nije posebno određeno, važi kao mesto plaćanja, a ujedno i kao mesto trasatovog prebivališta ono mesto koje je označeno pored trasatovog imena. Trasirana mjenica na kojoj nije označeno mesto izdavanja, smatra se da je izdata u mestu koje je označeno pored trasantovog potpisa.

Član 5

Trasirana mjenica može da glasi po naredbi samoga trasanta. Ona se može vući (trasirati) i na trasanta. Ona se može izdati (trasirati) za račun trećeg lica.

Član 6

Trasirana mjenica može biti plativa u mestu prebivališta trećeg lica, bilo u prebivalištu trasata, bilo u kojem drugom mestu (domicilna trasirana mjenica).

Član 7

U trasiranoj menici plativoj po viđenju ili na određeno vreme po viđenju, trasant može odrediti da iznos novca označen u njoj nosi kamate. U svakoj drugoj trasiranoj menici ova odredba o kamatama, smatra se kao da nije napisana. Kamatna stopa mora se naznačiti u menici, a ako se to ne učini ova odredba o kamati se smatra kao da nije napisana. Kamata teče od dana izdavanja menice, ako nije drugačije naznačeno.

Član 8

Ako je menični iznos napisan slovima i brojevima, u slučaju neslaganja, pravovaljan je iznos napisan slovima. Ako je menični iznos napisan više puta slovima ili više puta brojevima, onda je pravovaljan najmanji iznos.

Član 9

Ukoliko se na menici nalaze potpisi lica koja su nesposobna da se menično obavežu, ili lažni potpisi, ili potpisi izmišljenih lica ili potpisi koji iz bilo kojih razloga ne obavezuju lica koja su potpisala mjenicu ili u ime kojih je ona potpisana, obaveze ostalih potpisnika su pravovaljane i obavezujuće.

Član 10

Lice koje se na menici potpiše kao zastupnik drugoga, iako za to nije bilo ovlašćeno, lično je po njoj obavezno, a ako je platilo, ima ista prava koja bi imalo punovažno zastupano lice. Odredba stava 1. ovog člana odnosi se i za zastupnika koji je prekoračio svoje ovlašćenje.

Član 11

Trasant odgovara da će mjenica biti akceptirana i isplaćena. On se može osloboditi od odgovornosti za akcept, a svaka odredba kojom bi sebe oslobodio od odgovornosti za isplatu, smatra se kao da nije ni napisana.

III - INDOSAMENT

Član 12

Svaka mjenica i onda kad nije izričito trasirana po naredbi može se preneti indosamentom. Menica u kojoj je trasant stavio reči "ne po naredbi" ili drugi izraz, koji znači to isto, može se preneti samo u obliku i sa dejstvom običnog ustupanja (cesiije). Menica se može indosirati i na samog trasata, bilo da ju je on akceptirao ili ne, na trasanta ili na bilo kog drugog obveznika. Ova lica mogu je i dalje indosirati.

Član 13

Indosament mora biti bezuslovan. Svaki uslov koji bi bio stavljen, smatra se kao da nije napisan.

Delimičan indosament je ništavan.

Indosament na donosioca je pravovaljan kao blanko indosament.

Član 14

Indosament se mora napisati na menici ili na listu koji je za nju vezan (alonž) i mora ga indosant potpisati.

Indosament ne mora označavati korisnika, a može se sastojati i iz samog potpisa indosanta (blanko indosament). U ovom poslednjem slučaju indosament da bi bio pravovaljan mora biti napisan na poledini menice ili na alonžu.

Član 15

Indosamentom se prenose sva prava koja proističu iz menice.

Kada je indosament neispunjen (blanko), onda imalac menice može:

1. ispuniti blanko indosament bilo svojim imenom bilo imenom drugog lica,
2. dalje indosirati mjenicu blanko ili na ime drugog lica,
3. jednostavno predati mjenicu trećem licu ne ispunjavajući blanko indosament niti stavljajući nov indosament.

Član 16

Indosant odgovara da će mjenica biti akceptirana i isplaćena, osim ako je u indosamentu drukčije određeno.

Indosant može zabraniti da se mjenica dalje indosira, u tom slučaju ne odgovara licima na koja mjenica bude kasnije indosirana.

Član 17

Lice koje drži mjenicu smatra se njenim zakonitim imaoцем, ako svoje pravo dokaže neprekinutim nizom indosamenata. To važi i kad je poslednji indosament blanko (član 13. stav 3.). U pogledu ovog dokazivanja precrtani indosamenti smatraju se da ne postoje. Kad izda blanko indosamenta dolazi drugi indosament, smatra se da je potpisnik tok drugog indosamenta stekao mjenicu blanko indosamentom.

Ako je neko bilo kakvim događajem lišen menice, onaj koji je drži i koji je svoje pravo dokazao onako kako je propisano u stavu 1. ovog člana nije dužan mjenicu predati, osim ako je mjenicu stekao zlonamerno ili je pri sticanju postupio sa krajnjom nepažnjom.

Član 18

Lica protiv kojih je stavljen zahtev da ispune svoje obaveze iz menice, ne mogu prema njenom imaoцу isticati prigovore koji imaju osnov u njihovim ličnim odnosima sa trasantom ili sa kojim ranijim imaoцем menice, osim ako je sadašnji imalac menice prilikom njenog sticanja svesno postupio na štetu dužnika.

Ako je mjenica, koja je u vreme izdavanja bila nepotpuna, naknadno ispunjena protivno postojećem sporazumu, povreda ovog sporazuma ne može se prigovoriti imaoцу menice, osim ako ju je stekao zlonamerno, ili ako je pri sticanju menice postupio s krajnjom nepažnjom.

Član 19

Kad indosament sadrži napomenu "vrednost za naplatu", "za inkaso", "kao punomoć" ili ma kakvu drugu napomenu koja znači nalog, imalac menice može ostvariti svoja prava koja iz nje proističu, ali mjenicu može indosirati samo kao prenos punomoći.

Menični obveznici u slučaju iz stava 1. ovog člana mogu istaći prema imaoцу menice samo one prigovore koji se mogu istaći prema indosantu.

Nalog sadržan u indosamentu iz stava 1. ovog člana (indosament-punomoć) ne prestaje usled smrti nalogodavca niti usled nastupanja njegove poslovne nesposobnosti.

Član 20

Kad indosament sadrži napomenu "vrednost za osiguranje", "vrednost za zalogu" ili ma kakvu drugu napomenu po d kojom se podrazumeva zalaganje, imalac menice može ostvariti sva prava koja iz nje proističu, ali mjenicu može indosirati samo kao prenos punomoći.

Menični obveznici u takvom slučaju ne mogu istaći protiv imaoца menice prigovore koji imaju osnov u njihovim ličnim odnosima sa indosantom, osim ako je imalac menice stičući mjenicu svesno postupio na štetu dužnika.

Član 21

Indosiranje posle dospelosti proizvodi isto dejstvo kao i indosiranje pre dospelosti. Ali indosiranje posle protesta zbog

neisplate ili posle proteka roka određenog za podizanje takvog protesta proizvodi samo dejstvo običnog ustupanja.

Dok se ne dokaže suprotno, nedatirani indosament smatra se da je učinjen pre proteka roka određenog za podizanje protesta

IV - AKCEPTIRANJE

Član 22

Imalac trasirane menice, kao i onaj koji je samo drži, može je sve do dospelosti podneti na akceptiranje trasatu u mestu njegovog prebivališta.

Član 23

U svakoj trasiranoj menici trasant može odrediti da se ona podnese na akceptiranje naznačavajući ili ne naznačavajući rok za akceptiranje.

Trasant može i zabraniti da se mjenica podnese na akceptiranje, osim kad je u pitanju trasirana mjenica plativa kod trećeg lica ili u mestu različitom od mesta u kom trasat ima prebivalište, ili kad je u pitanju trasirana mjenica na određeno vreme po viđenju.

Trasant može da odredi da se mjenica ne podnosi na akceptiranje pre određenog vremena.

Svaki indosant može da naredi da se trasirana mjenica podnesena akceptiranje, naznačavajući ili ne naznačavajući za to rok, osim kad je trasant u njoj zabranio da se ona podnosi na akceptiranje.

Član 24

Menica trasirana na određeno vreme po viđenju mora se podneti na akceptiranje u roku od jedne godine od dana izdavanja.

Trasant može ovaj rok skratiti ili odrediti duži rok.

Te rokove indosanti mogu skratiti.

Član 25

Trasat može zahtevati da mu se mjenica podnese na akceptiranje još jedanput sutradan posle prvog podnošenja na akceptiranje.

Zainteresovana lica mogu se pozivati na to da ovaj zahtev nije ispunjen, samo onda kad je taj zahtev zabeležen u protestu.

Imalac menice nije dužan da mjenicu koju podnosi na akceptiranje ostavi kod trasata.

Član 26

Akcept se piše na samoj menici. Akcept se izražava potpisom trasata uz reč "priznajem", "primljena", "prihvaćena" ili kojom drugom rečju, koje to isto znači. Kao akcept vredi i sam trasatov potpis kad je stavljen na licu menice.

Kad je trasirana mjenica plativa na određeno vreme po viđenju ili kad se na osnovu naročite odredbe treba podneti na akceptiranje u određenom roku, onda akcept mora biti datiran na dan kad je dat, osim ako imalac menice zahteva da se datira na dan kada je mjenicu podneo na akceptiranje. Ako se akcept ne datira, imalac menice da bi održao svoja regresna prava indosanta i trasanta, mora taj propust ustanoviti blagovremeno podignutim protestom.

Član 27

Akcept mora biti bezuslovan, ali ga trasat može ograničiti na jedan deo menične svote. Svako drugo u akceptu sadržano odstupanje od sastojka menice jednako je odbijanju akcepta. Ipak je akceptant obavezan prema sadržaju svog akcepta.

Član 28

Kad je u menici trasant kao mesto plaćanja označio neko mesto različito od onoga ukome trasat ima prebivalište, ne imenujući lice kod koga treba da se izvrši isplata (domicilijat) ovda trasat prilikom akceptiranja može označiti to lice. Kad se to ne učini, smatra se da se akceptant obavezao da sam plati u mestu plaćanja.

Ako je mjenica plativa u mestu trasatovog prebivališta, ovaj može prilikom akceptiranja označiti adresu u tom mestu gde se isplata ima izvršiti.

Član 29

Akceptom se trasat obavezuje da mjenicu plati o dospelosti

Ako mjenica ne bude plaćena, njen imalac, pa bio to i sam trasant, ima na osnovu nje pravo na neposrednu tužbu protiv akceptanta, za sve što se može zahtevati prema čl. 49. i 50. ovog zakona.

Član 30

Smatra se da je trasat odbio akceptiranje menice ako je napisani akcept precrtao pre nego što je mjenicu vratio. Dok se ne dokaže suprotno smatra se da je akcept precrtan pre nego što je mjenica vraćena.

Ali, ako je trasat pismeno obavestio imaoca menice ili koga potpisnika da je mjenicu akceptirao, on je prema njima obavezan po sadržaju datog akcepta.

V - AVAL

Član 31

Isplata menice može se za celi menični iznos ili za njegov deo obezbediti avalom (meničnim jemstvom).

Ovo obezbeđenje može dati treće lice ili čak i neko od potpisnika menice.

Član 32

Aval se daje ili na menici ili na alonžu i potpisuje ga avalista.

Aval se izdržava rečima: "garantovano", "aval", "jemac", ili drugim izrazom koji to isto znači. Za aval je dovoljan potpis na licu menice, osim ako to nije potpis trasanta ili trasata.

Iz avala treba da se vidi za koga je dat. Ako se to ne vidi, važi kao da je dat za trasanta.

Član 33

Avalista odgovara onako kako odgovara onaj za koga jemči.

Njegova obaveza važi i onda kad je obaveza za koju jemči ništavna iz ma kog drugog razloga, osim zbog formalnog nedostatka.

Kad isplati mjenicu, avalista stiče prava iz menice protiv onoga za koga je jemčio, kao i protiv onih koji su ovome po menici odgovorni (pravo na regres).

VI -DOSPELOST

Član 34

Menica se može izdati:

- po viđenju,
- na određeno vreme po viđenju,
- na određeno vreme od dana izdavanja,
- na određeni dan.

Ništavne su menice u kojima je dospelost drukčije naznačena, kao i menice sa više dospelosti.

Član 35

Menica po viđenju plativa je čim se podnese. Ona se mora podneti na isplatu u roku od jedne godine od dana izdavanja. Trasant može ovaj rok skratiti ili odrediti duži. Ove rokove indosanti mogu skratiti.

Trasant može narediti da mjenica plativa po viđenju ne sme biti podnesena na isplatu pre naznačenog vremena. U takvom slučaju rok za podnošenje počinje teći od tog vremena.

Član 36

Dospelost menice na određeno vreme po viđenju izračunava se bilo prema danu akcepta, bilo prema danu protesta.

Kad protest nije podignut, onda se u pogledu akceptiranja smatra da je nedatirani akcept stavljen poslednjeg dana roka predviđenog za podnošenje na akceptiranje.

Član 37

Menica koja glasi na jedan ili više meseci od dana izdavanja ili od viđenja, dospeva odgovarajućeg dana u onom mesecu kada ima da se izvrši isplata. Ako u tom mesecu nema odgovarajućeg dana, onda mjenica dospeva poslednjeg dana istog meseca.

Ako mjenica glasi na jedan ili više celih meseci i polovinu meseca od dana izdavanja ili od viđenja, onda se najpre računaju celi meseci.

Ako je dospelost označena za početak, za polovinu (sredinom januara, sredinom februara, itd.) ili za kraj meseca, onda se pod tim izrazima podrazumevaju prvi, petnaesti ili poslednji dan u mesecu.

Izrazi "osam dana" ili "petnaest dana" ne znače jednu ili dve sedmice, nego punih osam ili petnaest dana.

Izraz "pola meseca" znači rok od petnaest dana.

Član 38

Kada je mjenica plativa na određeni dan u mestu u kome ne važi isti kalendar koji važi u mestu izdavanja, onda se smatra da je dan dospelosti određen po kalendaru koji važi u mestu plaćanja.

Kada se mjenica, plativa na određeno vreme od dana izdavanja, trasira iz jednog mesta u neko drugo mesto i kad u tim mestima ne važe isti kalendari, onda se dan izdavanja dovodi

na dan koji mu odgovara u kalendaru koji važi u mestu plaćanja, pa se prema tome određuje dospelost.

Rokovi za podnošenje mjenica računaju se prema odredbi stava 2. ovog člana.

Ovi propisi se ne primenjuju ako nema posebna odredba u menici ili bitni sastojci menice pokazuju da se nameravalo nešto drugo.

VII - PLAĆANJE

Član 39

Menica plativa na određeni dan ili na određeno vreme posle dana izdavanja ili viđenja, mora se podneti na isplatu bilo na sam dan plaćanja, bilo jednog od dva radna dana koji dolaze odmah za njim.

Kad se mjenica podnese nekoj ovlašćenoj organizaciji za obavljanje platnog prometa, smatra se da je podnesena na isplatu.

Član 40

Prilikom plaćanja menice trasat može zahtevati da mu je imalac preda s potvrdom na menici da je isplaćena.

Imalac menice ne može odbiti delimičnu isplatu.

U slučaju delimične isplate trasat može zahtevati da se ova isplata zabeleži na menici i da mu se uz to izda priznanica.

Član 41

Imalac menice ne može se prinuditi da primi isplatu pre dospelosti menice.

Trasat koji plaća mjenicu pre dospelosti čini to na svoju odgovornost i štetu.

Ko plati mjenicu o dospelosti, punovažno je oslobođen obaveze, osim ako je to učinjeno iz zle namere ili velike nemarnosti. On je dužan da ispita pravilnost niza indosamenata, ali ne i istinitost potpisa indosanata.

Član 42

Kad je mjenica plativa u novcu koji nije novčana jedinica u mestu plaćanja, menični iznos može se platiti novcem koji je tu novčana jedinica, a po vrednosti koju ima na dan dospelosti. Ako je dužnik u zakašnjenju, imalac menice može, po svom izboru, tražiti da se menični iznos isplati domaćim novcem u vrednosti koja važi bilo na dan dospelosti, bilo na dan isplate.

Vrednost stranog novca odrediće se po običajima koji važe u mestu plaćanja, ali trasat može odrediti da se iznos koji treba platiti obračuna po kursu određenom u menici.

Ovi propisi ne primenjuju se kada je trasant odredio da se isplata izvrši baš u novcu označenom u menici (odredba efektivne isplate u stranom novcu).

Propisi iz st. 2. i 3. ovog člana primenjuju se ukoliko nisu u suprotnosti sa postojećim valutnim i deviznim propisima.

Ako je menična svota naznačena u novcu koji ima isti naziv, ali različitu vrednost u zemlji u kojoj je mjenica izdata i u onoj gde je plativa, smatra se da se imao u vidu novac mesta

plaćanja.

Član 43

Ako se mjenica ne podnese na isplatu u roku koji je označen u članu 39. ovog zakona, svaki dužnik je ovlašten da menični iznos položi u mestu plaćanja kod prvostepenog redovnog suda, na trošak, odgovornost i štetu imaoca menice.

VIII - REGRES ZBOG NEAKCEPTIRANJA I ZBOG NEISPLATE

Član 44

Imalac menice može ostvariti regres protiv indosanta, trasanta i ostalih obveznika:

- o dospelosti:

1. ako mjenica nije plaćena u celosti ili delimično;

- i pre dospelosti:

1. ako je akceptiranje odbijeno, bilo potpuno, bilo delimično,

2. ako je pre ili posle akceptiranja otvoren stečaj, odnosno likvidacija nad imovinom trasata, ili ako on obustavi plaćanja, i ako ta obustava ne bi bila utvrđena sudskom odlukom; ili ako je izvršenje nad njegovom imovinom ostalo bezuspešno,

3. ako je otvoren stečaj, odnosno likvidacija nad imovinom trasanta menice koja se ne sme podneti na akceptiranje.

Član 45

Delimično ili potpuno odbijanje akceptiranja, kao i delimično ili potpuno odbijanje isplate mora se utvrditi javnom ispravom (protest zbog neakceptiranja ili zbog neisplate).

Protest zbog neakceptiranja mora se podići u rokovima određenim za podnošenje na akceptiranje. Ako je u slučaju predviđenom u članu 25. stav 1. ovog zakona, mjenica bila podnesena prvi put poslednjeg dana roka, protest se može podići i sutradan.

Protest zbog neisplate menice plative na određeni dan ili na određeno vreme od dana izdavanja ili od viđenja mora se podići jednog od dva radna dana koji dolaze odmah za danom plaćanja menice. Ako je u pitanju mjenica plativa po viđenju, onda se protest mora podići u skladu sa prethodnim stavom o podizanju protesta zbog neakceptiranja.

Kad je podignut protest zbog neakceptiranja, onda nije potrebno mjenicu podneti na isplatu, niti podići protest zbog neisplate.

Ako pre ili nakon akceptiranja trasat obustavi plaćanje ili ako je izvršenje nad njegovom imovinom ostalo bezuspešno, imalac menice može vršiti regres tek pošto podnese trasatu mjenicu na isplatu i pošto protest bude podignut.

U slučaju otvaranja stečaja, odnosno likvidacije nad imovinom trasata pre ili posle akceptiranja, kao i u slučaju stečaja, odnosno likvidacije nad imovinom trasanta menice koja se ne sme podneti na akceptiranje, imalac menice može vršiti regres kad podnese rešenje ili potvrdu suda o otvaranju stečaja, odnosno o likvidaciji.

Član 46

O odbijanju akceptiranja ili isplate, imalac menice mora obavestiti svog indosanta i trasanta u roku od četiri radna dana od dana protesta ili posle dana podnošenja menice, ako u njoj stoji odredba "bez troškova". Ako je protest zamenjen prema odredbi člana 79. ovog zakona rok se računa od dana unošenja izjave o odbijanju u registar protesta.

Svaki indosant mora u roku od dva radna dana od dana primljenog obaveštenja saopštiti ovo obaveštenje indosantu koji mu prethodi, naznačujući imena i adrese onih koji su dali ranije izveštaje i tako redom sve do trasanta.

Kada se u smislu st. 1. i 2. ovog člana daje obaveštenje nekom od potpisnika menice, mora se u roku koji za ovoga potpisnika važi, poslati takvo isto obaveštenje i njegovom avalisti.

Ako koji od indosanata nije označio svoju adresu ili ju je označio nečitko, dovoljno je da se obaveštenje pošalje indosantu koji mu prethodi.

Obaveštenje se može dati u ma kakvom obliku, pa i u prostom vraćanju menice.

Ko daje obaveštenje dužan je dokazati da je to učinio u propisanom roku. Smatra se da je blagovremeno postupljeno i kad je pismo, kojim je obaveštenje upućeno predano pošti u propisanom roku.

Ko ne da obaveštenje u naznačenom roku, ne gubi zbog toga menična prava, ali za štetu koja nastane zbog njegovog propuštanja odgovara do visine meničnog iznosa.

Član 47

Trasat, indosant ili avalista, može odredbom "bez troškova", "bez protesta" ili ma kakvom drugom odgovarajućom odredbom, napisanom i potpisanom na menici, osloboditi njenog imaoca obaveze da radi ostvarenja regresa podiže protest zbog neakceptiranja idi neisplate.

Ova odredba ne oslobađa imaoca menice ni od podnošenja menice u propisanim rokovima, ni od blagovremenog davanja obaveštenja. Prekoračenje rokova dokazuje onaj koji to ističe protiv imaoca menice.

Odredba koju je trasant napisao deluje prema svim potpisnicima; ona koju je napisao indosant ili avalista deluje samo prema onome koji ju je stavio. Ako imalac menice protivno odredbi koju je napisao trasant podigne protest sam će snositi protestne troškove. Kad odredba potiče od indosanta ili avaliste, troškovi protesta, ako je podignut, mogu se naplatiti od svih potpisnika.

Član 48

Svi oni koji su mjenicu trasirali, akceptirali, indosirali ili avalirali odgovaraju solidarno imaocu menice.

Imalac menice ima pravo da postupi protiv svih tih lica bilo pojedinačno, bilo protiv više njih, bilo protiv svih zajedno; pri tome nije dužan da se drži reda kojim su se oni obavezali. '

Isto pravo pripada svakom potpisniku koji ju je iskupio.

Postavljanje zahteva protiv jednog od obveznika ne sprečava da se postupi protiv ostalih, iako bi oni dolazili iza onog protiv koga je prvo postupljeno.

Član 49

Imalac menice može zahtevati od onoga protiv koga ostvaruje regres:

1. iznos za koji mjenica nije akceptirana ili isplaćena kao i kamatu ako je bila u menici određena;
2. zateznu kamatu obračunatu u skladu sa zakonom kojim se određuje visina stope zatezne kamate;
3. troškove protesta, poslanih obaveštenja, kao i ostale troškove.

Ako se regres traži pre dospelosti, od meničnog iznosa odbija se eskont po stopi koju određuje Vlada Republike Srpske, a koja važi na dan regresa.

Član 50

Ko je iskupio mjenicu može zahtevati od onih koji njemu odgovaraju:

1. celokupan iznos koji je isplatio;
2. kamatu u visini eskontne stope koju utvrđuje Vlada Republike Srpske, računajući od dana kada je iskupljeni iznos menice isplatio;
3. troškove koje je imao.

Član 51

Svaki obveznik, protiv koga se vrši ili protiv kojeg se može vršiti regres, ovlašćen je kada isplati regresni iznos, da zahteva da mu se preda mjenica zajedno sa protestom i računom na kome je potvrđena isplata.

Svaki indosant, koji je iskupio mjenicu, može precrtati svoj indosament i indosamente indosanata koji posle njega dolaze.

Član 52

Kad se vrši regres zbog delimičnog akceptiranja, onda onaj koji je isplatio deo svote za koji mjenica nije bila akceptirana, može zahtevati da se ta isplata zabeleži na menici i da mu se o tome izda priznanica. Imalac menice dužan je da mu izda prepis menice, s potvrdom da je veran originalu, kao i protest radi ostvarenja daljnjeg regresa.

Član 53

Svako ko ima pravo da vrši regres može, ukoliko nije drukčije ugovoreno, da se naplati pomoću nove menice trasirane po viđenju na jedno od lica njemu odgovornih i plative u mestu prebivališta toga lica (povratna mjenica).

Povratna mjenica obuhvata, osim iznosa navedenih u čl. 49. i 50. ovog zakona, još i naknadu za posredovanje, kao i taksu za povratnu mjenicu.

Ako povratnu mjenicu trasira imalac, menični iznos se određuje u novčanoj jedinici na koji mjenica po viđenju glasi, trasirana iz mesta plaćanja prvobitne menice na mesto prebivališta obveznika na koga se vuče. Ako povratnu mjenicu trasira indosant, menični iznos se određuje u novčanoj jedinici na koji mjenica po viđenju glasi, trasirana iz mesta prebivališta trasanta povratne menice na mesto prebivališta obveznika.

Član 54

Sa protekom rokova:

- za podnošenje mjenica po viđenju ili na određeno vreme po viđenju,
- za podizanje protesta zbog neakceptiranja ili zbog neisplate,
- za podnošenje na isplatu menice koja sadrži odredbu "bez troškova" imalac menice gubi svoja prava protiv indosanta, protiv trasanta i protiv ostalih obveznika izuzev akceptanta.

Ako se mjenica ne podnese na akceptiranje u roku koji je trasant odredio, imalac menice gubi pravo na regres i zbog neisplate i zbog neakceptiranja, osim ako iz sadržaja odredbe ne proizilazi da se trasant samo hteo osloboditi odgovornosti za akceptiranje.

Ako je rok za podnošenje određen u nekom indosamentu, onda se time može koristiti samo indosant koji je indosament napisao.

Član 55

Kad se u predviđenim rokovima mjenica ne može podneti ili protest podignuti zbog nesavladive prepreke (zakonski propisi neke države ili koji drugi slučaj više sile), onda se ti rokovi produžuju.

Imalac menice dužan je u slučaju više sile bez odlaganja obavestiti svog indosanta i da to obaveštenje uz datum i svoj potpis zabeleži na menici ili na alonžu, a za ostalo važe propisi iz člana 64.ovog zakona.

Kad viša sila prestane, imalac menice mora bez odlaganja podneti mjenicu na akceptiranje ili na isplatu i da ako treba, podigne protest.

Ako viša sila traje duže od trideset dana nakon dospelosti, za ostvarenje regresa nije potrebno ni podnošenje ni protestovanje menice.

Kod menice po viđenju i na određeno vreme po viđenju, rok od trideset dana teče od dana kojega je imalac menice obavestio svog indosanta o višoj sili i ako to učini i pre proteka rokova za podnošenje; kod mjenica na određeno vreme po viđenju rok od trideset dana povećava se tim vremenom po viđenju označenom u menici.

Ne smatraju se kao slučajevi više sile one prepreke koje su čisto lične za imaooca menice ili za onoga kome je on poverio da mjenicu podnese ili da protest podigne.

IX - INTERVENCIJA

1. Opšte odredbe

Član 56

Trasant, indosant ili avalista mogu u menici naznačiti lice koje će po potrebi da akceptira ili plati (intervenijent).

Intervenijent može mjenicu pod u ovom poglavlju propisanim uslovima akceptirati ili platiti za bilo kog obveznika protiv koga se može ostvariti regres.

Intervenijent može biti treće lice, pa i trasat, ili bilo ko od obaveznih po menici, izuzimajući akceptanta.

Intervenijent je dužan da u roku od dva radna dana obavesti o svojoj intervenciji onoga za koga je posredovao. Ako prekorači ovaj rok, odgovara do visine meničnog iznosa za štetu koja nastane usled tog prekoračenja.

2. Akceptiranje intervencijom

Član 57

Akceptiranje intervencijom može se vršiti kad god je pre dospelosti menice njen imalac ovlašćen na regres po menici koja se može podneti na akceptiranje.

Kad je na menici naznačeno neko lice da mjenicu po potrebi akceptira ili da je po potrebi u mestu plaćanja isplati, imalac takve menice ne može pre dospelosti ostvariti svoje pravo na regres protiv onoga ko je stavio to naznačenje, kao ni protiv potpisnika koji posle njega dolaze, osim kad je mjenicu podneo naznačenom licu i podigao protest, pošto je ono odbilo akceptiranje.

U ostalim slučajevima imalac menice može odbiti akceptiranje intervencijom. Ali ako ga dopusti gubi regres koji mu pre dospelosti pripada protiv onoga za koga je izdat akcept, kao i protiv potpisnika koji za ovim dolaze.

Član 58

Akcept intervencijom beleži se na menici; njega potpisuje intervenijent. U njemu se naznačuje za koga je dat; ako se to ne naznači, smatra se da je dat za trasanta.

Član 59

Intervenijent, kad akceptira mjenicu, odgovara prema njenom imaocu i prema indosantima koji dolaze za dužnikom za koga je intervenisao onako kako taj dužnik odgovara.

Iako je mjenica intervencijom akceptirana, onaj za koga je to učinjeno, a isto tako i oni koji njemu odgovaraju, mogu, kad isplate iznos označen u članu 49. ovog zakona, zahtevati od imaoca da preda mjenicu zajedno sa protestom, ako je protest bio opravdan, kao i računom na kome je potvrđena isplata.

3. Isplata intervencijom

Član 60

Isplata intervencijom može se vršiti u svim slučajevima u kojima je, bilo o dospelosti, bilo pre dospelosti, imalac menice stekao pravo na regres.

Isplata intervencijom obuhvata celokupan iznos koji bi inače imao da izmiri onaj za koga se interveniše.

Ona se mora izvršiti najkasnije sutradan po poslednjem danu dopuštenom za podizanje protesta zbog neisplate.

Član 61

Ako su mjenicu akceptirali intervenijenti koji imaju svoje mesto prebivališta u mestu plaćanja, ili ako su u menici označena da je po potrebi plate lica koja u tom mestu imaju svoje mesto prebivališta, imalac menice dužan je da ovu podnese svim tim licima i da ako je to potrebno podigne protest zbog neisplate najkasnije sutradan po poslednjem danu dopuštenom za podizanje protesta.

Ako se protest ne podigne u tom roku ispadaju iz obaveze: onaj koji je naznačio adresu po potrebi ili za koga je intervencijom mjenica bila akceptirana, a tako isto i indosanti koji za njim dolaze.

Član 62

Imalac menice koji odbije isplatu intervencijom gubi regres protiv onih koji bi tom isplatom bili oslobođeni.

Član 63

Isplata intervencijom mora se o potvrditi izjavom o izmirenju stavljenom na menici sa naznačenjem onoga za koga je plaćeno. Ako se to lice ne naznači, smatra se da je plaćeno za trasanta.

Menica i protest, ako je podignut, predaju se intervenijentu-platiocu.

Član 64

Intervenijent-platilac stiče prava koja proizilaze iz menice protiv onoga za koga je platio i protiv onih koji su u ovome po menici obavezni. Ali on ne može mjenicu dalje indosirati.

Indosanti koji dolaze posle potpisnika za koga je plaćeno oslobođeni su obaveze.

Kad više intervenijenata ponude isplatu, prioritet ima onaj koji oslobađa najviše obveznika. Ako znajući za to intervenijent postupi suprotno ovom pravilu, gubi regres protiv onih koji bi bili oslobođeni.

X - UMNOŽAVANJE I PREPISI

1. Umnožavanje

Član 65

Trasirana mjenica može se izdati u dva ili više istovetnih primeraka..

Ovi primerci moraju biti u svom slogu označeni tekućim brojem: ako se to ne učini, svaki primerak smatra se kao posebna mjenica.

Svaki imalac menice u kojoj nije naznačeno da je vučena samo u jednom primerku, može tražiti da mu se o njegovom trošku izda još jedan ili više primeraka. Radi toga se treba obratiti svom neposrednom indosantu, koji je dužan da ga u tom pogledu pomogne kod svog indosanta i tako redom sve do trasanta. Indosanti su dužni ponoviti svoje indosamente na novim primercima.

Član 66

Isplata jednog od meničnih primeraka oslobađa od obaveze i po svim drugim primercima, iako u menici i ne stoji da se isplatom po jednom primerku poništava vrednost i ostalih primeraka. Trasat ostaje obavezan po svakom akceptiranom primerku koji mu ne bude vraćen.

Indosant koji je preneo primerke na razna lica, kao i svi sledeći indosanti odgovorni su po svim nevraćenim primercima koji nose njihov potpis.

Član 67

Ko pošalje jedan primerak na akceptiranje, dužan je da na ostalim primercima naznači ime lica kod koga se taj primerak nalazi. Ovo lice je dužno da ga preda zakonitom imaocu ma kog drugog primerka.

Ako ono odbije da to učini, zakoniti imalac ovog drugog primerka može ostvariti regres tek kad protestom utvrdi:

1. da mu na njegov zahtev nije predat primerak poslan na akceptiranje,
 2. da se ni po jednom drugom primerku nije mogao dobiti akcept ili isplata
2. Prepisi

Član 68

Svaki imalac menice ima pravo da načini od nje prepise.

Prepis mora da sadrži tačno prepisanu izvornu mjenicu sa indosamentima i svim drugim odredbama koje se na njoj nalaze. U prepisu se mora označiti gde se završava.

Prepis se može indosirati i avalirati na isti način i sa istim dejstvom kao i izvorna mjenica.

Član 69

U prepisu se mora naznačiti lice kod koga se nalazi izvorna mjenica. Prepis u kome to nije učinjeno nema menično-pravne vrednosti.

Lice kod koga se nalazi izvorna mjenica dužno je predati mjenicu zakonitom imaocu prepisa. Ako ono to odbije, imalac prepisa može vršiti regres protiv onih koji su indosirali ili avalirali prepis, tek pošto utvrdi protestom da mu na njegov zahtev nije predana izvorna mjenica.
<https://advokat-prnjavorac.com>

Ako izvorna isprava nakon poslednjeg indosamenta stavljenog pre nego što je sačinjen prepis sadrži odredbu "počev odavde indosament vredi samo na prepisu" ili ma kakvu drugu oznaku koja to isto znači, ništavan je svaki indosament koji bi posle toga bio stavljen na izvornu mjenicu.

XI - PREINAČENJE MENICE

Član 70

Ako je slog neke menice preinačen, oni koji su mjenicu potpisali pre tog preinačenja odgovaraju prema preinačenom slogu, a raniji potpisnici odgovaraju prema prvobitnom slogu.

HII - PROTEST

Član 71

Protest se podiže kod suda koji je mesno nadležan za lice protiv koga se podiže protest.

Član 72

Kada se podiže protest, protestni organ u smislu odredbe člana 108. ovog zakona podnosi mjenicu onome protiv koga se protest traži i poziva ga da izvrši zahtevanu radnju.

Ako se traženo lice ne nalazi u svom poslovnom lokalu, kad ga ima, odnosno u stanu, kad poslovnog lokala nema, ili ako se nađe, ali mu se zahtev ne može saopštiti iz ma kog uzroka, protestni organ nije dužan da ponovi protestni postupak.

Smatra se da je dokazano da se poslovni lokal ili stan nisu mogli pronaći samo onda ako je u protestu zabeleženo da se protestni organ bezuspešno raspitivao o tome kod nadležnog opštinskog organa uprave.

Ako protestni organ ne bi bio dovoljno brižljiv u raspitivanju za poslovni lokal ili stan, protest je ipak valjan, ali se organ time ne oslobađa od odgovornosti za štetu.

Član 73

Protest mora da sadrži:

1. prepis protestovane menice, odnosno protestovanog meničnog prepisa, kao i svih izjava, odnosno napomena o njima: ako se protest podiže po menici izdanoj na stranom jeziku, onda se mora priložiti i prevod menice, sa overom onoga koji protest podiže;
2. ime ili firmu lica po čijem se zahtevu i protiv koga se protest podiže;
3. potvrdu da traženo lice nije izvršilo činidbu koja se na osnovu menice od njega zahteva ili da ga protestni organ nije mogao naći u njegovom poslovnom lokalnu ili stanu, ili ako ga je i našao, da mu iz bilo kog razloga nije mogao saopštiti zahtev;
4. mesto, dan, mesec, godinu i sat kad je, i lokal gde je preuzet ili bezuspešno pokušao protestni postupak;
5. datum protesta, broj pod kojim je zaveden u registar protesta, službeni potpis protestnog organa, kao i pečat.

Onaj deo menice ili prepisa koji se ne može pročitati, protestni organ će u protestu naznačiti kao nečitak.

Ako traženo lice obrazloži odbijanje činidbe ili ako trasat postavi zahtev prema članu 25. stav 1. ovog zakona, treba i to zabeležiti u protestu.

Član 74

Kad se na osnovu iste menice zahteva više činidbi, ili kad se ista činidba zahteva od više lica, umesto više protesta može se podići samo jedan protest.

Član 75

Propuštena činidba zbog koje je protest tražen, može se izvršiti i u ruke, odnosno u prisustvu protestnog organa (član 71. ovog zakona). Suprotna odredba ili uputstvo nema dejstva prema licu koje treba da izvrši činidbu.

U slučaju isplate meničnog duga protestni organ potvrđuje tu isplatu na menici i mjenicu predaje licu koje je izvršilo isplatu.

Ako menični dužnik isplati jedan deo meničnog iznosa, to će se zabeležiti na izvornoj menici i u protestu i o tome platiocu izdati priznanicu na prepisu protestovane menice.

Član 76

Ako menični obveznik isplati menični iznos, ali odbije da isplati menične troškove, ova će se okolnost utvrditi protestom, a sama mjenica predati platiocu. Naknada protestnih troškova traži se na osnovu ovog protesta.

Član 77

Isprava o protestu mora se bez odlaganja predati imaocu menice ili licu koje je u njegovo ime podnelo mjenicu na protest.

Član 78

Protestni organ dužan je da zavodi redom celu sadržinu podignutih protesta po njihovom datumu i broju u protestnom registru.

Oblik i način vođenja protestnog registra propisaće Ministarstvo pravde.

Na osnovu protestnog registra, protestni organ izdaje licima, zainteresovanim po predmetnoj menici, overene prepise protesta uz naplatu takse.

Član 79

Ako trasant u slogu menice ne zahteva da protest bude u obliku javne isprave, protest zbog neakceptiranja ili zbog neisplate može, po pristanku imaoca menice, biti zamenjen pismenom izjavom na menici onog lica od kojeg je zahtevana činidba (trasat, akceptant, domicilijat, adresat po potrebi ili intervenijent). Izjava ovih lica mora biti datirana, potpisana i u protestnom roku unesena u registar protesta, o čemu protestni organ stavlja potvrdu na protestovanoj menici ili alonžu.

Vlada Republike Srpske može utvrditi do kojeg meničnog iznosa protestni organ može, umesto protesta po odredbama čl. 71. i 79. stav ovog zakona dostaviti preporučenim pismom prepis menice svim meničnim dužnicima, s napomenom da je mjenica protestovana. O tome se na zahtev, izdaje potvrda koja se upisuje u protestnom roku u registar protesta. U tom slučaju otpada obaveštenje po članu 46. ovog zakona.

IIII - ZASTARELOST

Član 80

Svi menično-pravni zahtevi protiv akceptanta zastarevaju za tri godine, računajući od dospelosti.

Menično-pravni zahtevi imaoca menice, protiv indosanta i protiv trasanta zastarevaju za godinu dana, računajući od dana blagovremeno podignutog protesta, a ako se u menici nalazi odredba "bez troškova", onda od dospelosti.

Menično-pravni zahtevi indosanata jednih protiv drugih i protiv trasanta zastarevaju za šest meseci, računajući od dana kad je indosant iskupio mjenicu, ili od dana kad je protiv njega kod suda postupljeno.

Član 81

Zastarelost se prekida podnošenjem tužbe sudu. Sa tužbom se izjednačuju: prijava meničnog potraživanja u stečaju, odnosno likvidaciji, ostvarivanje menično-pravnih zahteva u toku parnice, pozivanje u zaštitu, obaveštenje kojim tuženi obaveštava svog prethodnika da je protiv njega podnesena regresna tužba. Obaveštenje se dostavlja putem suda ili neposredno preporučenim pismom, u kom se slučaju dan kada je pismo predato pošti uzima kao dan obaveštenja.

Član 82

Prekinuta zastarelost počinje ponovo teći:

1. u slučaju podnošenja tužbe i u slučaju ostvarivanja zahteva u toku parnice, od dana poslednje parnične radnje, ako se ni u drugom slučaju parnica ne nastavi;
2. u slučaju prijave u stečaju, odnosno likvidaciji, od dana okončanja stečajnog postupka, a u slučaju kad se u stečaju, odnosno likvidaciji ospori prijavljeno potraživanje, od dana kad je osporeno;
3. u slučaju pozivanja za zaštitu i obaveštenja o podnesenoj tužbi, od dana kad se parnica pravosnažno završi.

Član 83

Ako je poverilac u toku poslednja tri meseca pre isteka roka zastarelosti, zbog prestanka rada suda, ili zbog vojne službe u ratu, ili zbog više sile (član 55.), bio sprečen u ostvarivanju svojih meničnih prava, zastarelost neteče dok ta sprečenost traje.

Zastarelost takođe ne teče dok traje stečaj nad imovinom poverioca.

Kad prestanu ove prepreke, zastarelost se ne može završiti pre trideset dana, ukoliko bi njen rok isticao pre tog vremena.

Član 84

Ako parnično nesposobno lice, u bilo kom trenutku u toku poslednja tri meseca roka zastarelosti nema zastupnika, onda se zastarelost koja protiv njega teče, ne može završiti pre proteka roka tri meseca od trenutka kada je to lice postalo parnično nesposobno ili je dobilo zastupnika. To isto važi i za slučaj da zastupnik izgubi parničnu nesposobnost, ili da između njega i parnično nesposobnog lica postoji sukob interesa u pogledu podignute tužbe ili tužbe koja bi se imala podići.

Zastarelost jednog meničnog potraživanja koje čini deo neke ostavine, ili pada na teret te ostavine ne može se završiti pre proteka šest meseci posle smrti ostavioca.

Član 85

Prekid i obustava zastare deluju samo prema onome prema kome je nastao uzrok za prekid, odnosno obustavu.

Član 86

Uzroci prekida i obustave zastarelosti inostranog prava, imaju dejstvo u smislu ovog zakona, ukoliko odgovaraju uzrocima navedenim u prethodnim članovima.

XIV - NEOSNOVANO OBOGAĆENJE

Član 87

Trasant, akceptant i indosant, čije su se menične obaveze ugasile usled zastarelosti ili usled toga što su propuštene radnje propisane radi održanja meničnih prava, odgovaraju imaocu menice, ako su se na njegovu štetu neopravdano obogatili. Ostali menični obveznici oslobođeni su ove odgovornosti.

Imovinski zahtev koji se zasniva na odgovornosti zbog neosnovanog obogaćenja, može se ostvariti i na osnovu sudske odluke o amortizaciji nestale menice.

Odgovornost zbog neosnovanog obogaćenja zastareva za tri godine: u svemu ostalom na ovu zastarelost primenjuju se odredbe Zakona o obligacionim odnosima.

XV - PRAVO ZALOGE I PRIDRŽAJA

Član 88

Kada, radi obezbeđenja meničnog potraživanja, imalac menice na osnovu pismene izjave, primi u zalogu kakvu pokretnu stvar ili potraživanje, a dužnik ne ispuni na vreme svoju meničnu obavezu, onda imalac menice ima pravo da se iz zaloge namiri, a ne podižući tužbu protiv zalagača.

U tu svrhu imalac menice može:

1. na osnovu menice i isprave o zalaganju zahtevati od suda, nadležnog bilo za njega, bilo za zalagača, prodaju zaloge; sud naređuje javnu prodaju, bez saslušanja zalagača; time se ne otklanja odgovornost imaoca menice za zloupotrebu založnog prava,

2. založene menice ili druge tražbine naplatiti i od dobijenog novca se namiriti; ili založene tražbine zadržati za sebe do iznosa svog potraživanja.

Sva prava pripadaju imaocu menice i u slučaju kad zalagač padne pod stečaj, odnosno kad se otvori postupak likvidacije.

Kako o nameravanoj tako i o izvršenoj prodaji ili zadržavanju zaloge, imalac menice mora, po mogućnosti bez odlaganja obavestiti dužnika, kao i zalagača, ako je taj treće lice.

Imalac menice je dužan, ako se potpuno namirio za svoje potraživanje, predati zalagaču, odnosno u njegovu stečajnu masu izvornu mjenicu, kao i dobijeni višak. Delimično namirenje mora se zabeležiti na menici.

Član 89

Sticanjem prava na tužbu ili regres imalac menice stiče i pravo pridržaja nad dužnikovim novcem, pokretnostima i hartijama od vrednosti, koji su zakonitim putem došli u njegove ruke ili kojima može raspolagati. Međutim, pravo pridržaja nad pomenutim predmetima ne može se vršiti ako su dužnik ili treće lice, prilikom uručenja ili pre toga stavili do znanja imaocu menice da se predmeti daju u naročitu svrhu.

Imalac menice može se poslužiti pravom pridržaja i pre nego što mu je potraživanje dospelo, ako je dužnik pao pod stečaj, odnosno ako se otvori postupak redovne likvidacije, ili ako je izvršenje novčanog duga iz njegove imovine ostalo bezuspešno, ili ako je dužnik trgovac koji je obustavio svoja plaćanja. U ovim slučajevima ni stavljanje do znanja da se predmeti daju u naročitu svrhu ne isključuje vršenje prava pridržaja, ako su dotični predmeti došli u ruke imaoca menice ili u njegovu vlast raspolaganja pre nego što su nastupile prethodno navedene okolnosti, ili pre nego što je on za njih saznao.

Član 90

Imalac menice mora, po mogućnosti bez odlaganja, obavestiti dužnika o vršenju prava pridržaja.

Ukoliko se strane drukčije ne sporazumeju, pravo pridržaja imaoca menice prestaje ako se njegovo potraživanje dovoljno obezbedi depozitom u novcu ili u hartijama od vrednosti.

Član 91

Pravo pridržaja ima isto dejstvo kao i pravo zaloge po članu 88. ovog zakona. Imalac menice, po pismenom pristanku dužnika ili na osnovu pravosnažne presude suda nadležnog bilo za pridržnika, bilo za dužnika, kojom je priznato pravo pridržaja, može:

1. pridržani gotov novac upotrebiti za izmirenje svoga potraživanja,
2. sa pridržanim drugim predmetima postupati u smislu člana 88. ovog zakona.

XVI - AMORTIZACIJA MENICE

Član 92

Lice kome je nestala mjenica može nadležnom sudu u mestu plaćanja predložiti da je amortizuje.

U predlogu se mora izneti glavni sadržaj nestale menice i učiniti verovatnim da je predlagač tu mjenicu imao ili da mu na osnovu nje pripada neko pravo.

Ako sud utvrdi da su podneseni podaci dovoljni, izdaće oglas, u kome će izložiti glavni sadržaj nestale menice, s pozivom da je onaj kod koga se nalazi pokaže sudu u roku od 60 dana, jer će je inače sud, po isteku ovog roka, oglasiti za poništenu.

Ovaj oglas objaviće se u "Službenom glasniku Republike Srpske".

Ako je na dan plaćanja već dospeo, rok za pokazivanje teče od dana oglasa, a ako dan plaćanja dolazi kasnije, onda od proteka ovog dana. Ako menici po viđenju ili na određeno vreme po viđenju rok za podnošenje nije protekao, onda rok za pokazivanje nestale menice teče od poslednjeg dana roka određenog za podnošenje na viđenje.

O ovome oglasu sud će obavestiti predlagača i sva u menici imenovana lica

Član 93

Predlagač amortizacije mora, da bi zadržao regres protiv trasanta neakceptirane menice, kao i protiv trasanta koji je zabranio podnošenje menice na akceptiranje, u toku roka određenog za podizanje protesta zbog neakceptiranja ili neisplate i u za to određenom mestu podići protest podnoseći glavni sadržaj nestale menice. Protest zamenjuje podnošenje menice na akceptiranje ili na isplatu i podizanje odnosnih protesta.

Naknada troškova za ovaj protest se ne može tražiti.

Na osnovu sudske odluke kojom se određuje postupak za amortizaciju predlagač može, ako drukčije nije ugovorio, iza dospelosti nestale menice, tražiti da akceptant, a u slučaju stava 1. ovog člana trasant, položiti menični iznos sudu u skladu sa odredbama člana 43. ovog zakona. Takvom traženju nema mesta ako onaj od koga se traži polaganje meničnog iznosa dokaže da predlagač nije imao pravo tražiti amortizaciju.

Član 94

Ako se mjenica u toku roka određenog u oglasu ne podnese, onda sud oglašava nestalu mjenicu za amortizaciju i o tome obaveštava akceptanta, odnosno trasanta neakceptirane menice ili trasanta koji je zabranio podnošenje menice na akceptiranje, stavljajući mu do znanja da menični iznos može isplatiti predlagaču amortizacije. Sud će o amortizovanju menice obavestiti predlagača, kao i sva u menici imenovana lica.

Na osnovu amortizovane menice ne mogu se ostvarivati nikakva menična prava.

Na osnovu odluke o amortizaciji predlagač može protiv akceptanta, a u slučaju iz člana 93. stav 1. ovog zakona, protiv trasata ostvariti svoja menična prava, kao da ima neamortizovanu mjenicu. Ali ti menični dužnici neće biti obavezni da izvrše isplatu ako dokažu da je predlagač bespravno dobio odluku o amortizaciji.

Član 95

Ako se u roku koji je oglasom određen pojavi onaj kod koga se nalazi mjenica za koju je amortizacija tražena, sud će, pošto je mjenica pokazana predlagaču i pošto sasluša zainteresovana lica, obustaviti daljnji postupak.

XVII - SUKOBI ZAKONA

Član 96

Sposobnost lica da se meniĉno obaveŹe odreĊuje zakon mesta gde su obaveze primljene. Ako taj zakon upućuje na zakon koje druge drŹave, onda se primenjuje zakon te druge drŹave.

Lice koje bi prema zakonu oznaĉenom u prednjem stavu bilo meniĉno-pravno nesposobno, ipak je punovaŹno obavezano, ako je potpis dalo na podruĉju drŹave po ĉijim bi zakonima imalo meniĉno-pravnu sposobnost.

Ĉlan 97

Oblik primanja meniĉnih obaveza odreĊuje zakon drŹavne na ĉijem podruĉju su te obaveze primljene.

Izuzetno od toga:

1. ako primljene meniĉne obaveze nisu punovaŹne prema propisima prednjeg stava, ali odgovaraju zakonu drŹave gde je neka kasnija obaveza primljena, onda okolnost da su ranije obaveze u pogledu oblika nepravilne ne oduzima punovaŹnost tim kasnijim obavezama.
2. meniĉne obaveze izmeĊu naših drŹavljana primljene u inostranstvu, ako odgovaraju odredbama ovog zakona, punovaŹne su iako ne odgovaraju propisima mesta gde su nastale.

Ĉlan 98

Oblik i rokove protesta, kao i oblik ostalih ĉinjenja potrebnih za vršenje ili odrŹavanje meniĉnih prava, odreĊuje zakon drŹave na ĉijem se podruĉju mora podići protest ili izvršiti ĉinidba.

Ĉlan 99

Dejstvo obaveza akceptanta trasirane menice i izdavaoca sopstvene menice odreĊuje zakon koji vaŹi u mestu gde su ove isprave plative.

Dejstvo koje proizvode obaveze ostalih meniĉnih duŹnika odreĊuje zakon drŹave na ĉijem su podruĉju dati potpisi kojima su te obaveze primljene.

Ĉlan 100

Rokove za ostvarivanje regresnih zahteva, odreĊuje u pogledu svih meniĉnih potpisnika, zakon mesta u kome je mjenica izdata

Isto tako, zakon mesta izdanja isprave odreĊuje da li imalac menice stiĉe traŹbinu koja je dala povoda izdanju isprave.

Ĉlan 101

Pitanje da li se akcept moŹe ograniĉiti na jedan deo iznosa i da li je imalac menice duŹan ili ne da primi delimiĉnu isplatu, rešava se prema zakonu drŹave gde je trasirana mjenica plativa.

Po istom zakonu raspravlja se i pitanje delimiĉne isplate sopstvene menice.

Ĉlan 102

Zakon drŹave gde je mjenica plativa odreĊuje mere koje se imaju preduzimati u sluĉaju gubitka ili kraĊe menice.

XVIII - OSTALE ODREDBE

Član 103

Menično se može obavezati svako lice, koje se prema propisima građanskog ili privrednog zakonodavstva može ugovorom obavezati.

Član 104

Nepismeno lice ili lice koje ne može pisati menično se obavezuje. Kada na menici ili alonžu stavu rukoznak koji overi sud ili drugi nadležni organ. Štambilj, žig i pečat smatraju se kao rukoznak.

Menična obaveza može se primiti za nepismeno lice samo na osnovu punomoći koju je ono izdalo a sud overio. Ovim se ne menjaju zakonske odredbe o potpisivanju pod trgovačkom firmom.

U sudsku overu službeno lice mora staviti: da lično ili preko privrednih svedoka poznaje lice koje se hoće menično obavezati ili izdati punomoć, zatim da je pomenutom licu pročitana izjava kojom se menično obavezuje ili kojom daje punomoć ili da je ono potvrdilo da odgovara njegovoj volji. Overa mora imati službeni broj, pečat i potpis službenog lica.

Član 105

Potpis slepih lica na menici važi samo onda kada ga sud overi na način propisan u prethodnom članu. To isto važi i za punomoć izdatu radi meničnog zaduženja.

Član 106

Ako mjenica dospeva u neradni dan, njena se isplata može zahtevati tek sledećeg radnog dana. Tako isto i sva druga činjenja koja se tiču menice, naročito podnošenje na akceptiranje i protest, mogu se preduzeti samo radnim danom.

Kad se koja od tih činjenja mora izvršiti u izvesnom roku, čiji je poslednji dan neradni dan, tada se taj rok produžava do prvog radnog dana koji dolazi odmah po isteku roka. Neradni dani u toku roka ubrajaju se pri izračunavanju roka.

Pod neradnim danima, u smislu ovog zakona, podrazumevaju se subota, nedelja i državni praznici i praznici ustanovljeni zakonom koji važi u mestu plaćanja.

Član 107

Ni u zakonske rokove ni u rokove određene u menici ne ubraja se dan od koga oni polaze. Nikakvi dani početka, ni zakonski ni sudski, nisu dopušteni.

Član 108

Podnošenje menice na akceptiranje ili na isplatu i sva druga činjenja koje se po ovom zakonu imaju preduzimati radi ostvarenja ili održavanja meničnih prava moraju se preduzeti u poslovnom lokalitetu i u vreme određeno kao poslovno ad nadležnog organa. Ako se lokalitet ne može pronaći ili ako se iz menice ne vidi da traženo lipe ima poslovni lokalitet, onda se mora tražiti u stanu.

U slučaju iz člana 28. stav 2. ovog zakona mjenica se podnosi na isplatu u lokalitetu ili kod lica koje je trasat označio.

Činjenje se može obaviti i izvan lokaliteta, stana ili poslovnog vremena, ako na to pristane lice prema kome se vrši.

Član 109

Za sporove koji se pokreću na osnovu tužbe imaoca menice protiv njenih potpisnika nadležan je sud na čijem se području nalazi mesto plaćanja.

Član 110

Ako je na osnovu presude, odnosno isplatnog naloga izdatog po jednoj menici protiv izvesnih meničnih potpisnika, neki od njih obavio naloženo plaćanje (iskupio mjenicu) onda je ta presuda, odnosno isplatni nalog po kome je osuđeni potpisnik postupio, zajedno sa potvrdom i računom na kome je potvrđena isplata, kao i protestom ako ga je trebalo podići, dovoljna izvorna isprava Za ostvarenje njegovih regresnih prava protiv njemu odgovornih meničnih dužnika koji su obuhvaćeni tom istom presudom, odnosno isplatnim nalogom.

XIX - SOPSTVENA MENICA

Član 111

Sopstvena mjenica sadrži:

1. oznaku da je mjenica, uneseno u sam slog isprave na jeziku na kome je ona sastavljena,
2. bezuslovno obećanje da će se određeni iznos novca platiti,
3. označenje dospelosti,
4. mesto gde se plaćanje treba izvršiti,
5. ime onoga kome se ili po čijoj se naredbi mora platiti,
6. oznaku dana i mesta gde je sopstvena mjenica izdata,
7. potpis onoga koji mjenicu izdaje (izdavalac).

Član 112

Isprava u kojoj ne bi bilo ma kog od sastojaka nabrojanih u članu 111. ovog zakona ne važi kao sopstvena mjenica, osim u slučajevima koji su određeni u sledećim stavovima.

Sopstvena mjenica u kojoj nije označena dospelost smatra se kao mjenica po viđenju.

Ako nije naročito određeno, važi kao mesto plaćanja, a ujedno i kao mesto izdavaočevog prebivališta, ono mesto koje je naznačeno kao mesto izdanja menice.

Sopstvena mjenica, u kojoj nije označeno mesto izdavanja, smatra se da je izdata u mestu koje je označeno pored izdavaočevog imena.

Član 113

Na sopstvenu mjenicu, ukoliko nisu u suprotnosti sa njenom prirodom, primenjuju se odredbe ovog zakona o trasiranoj menici:

- o indosamentu (čl. 12. do 21.),
- o dospelosti (čl. 34. do 38.),
- o plaćanju (čl. 39. do 43.),
- o regresu zbog neisplate (čl. 44. do 51. i čl. 53. do 55.),
- o intervenciji (čl. 56. do 64.),
- o prepisima (čl. 68. i 69.),
- o preinačenju menice (član 70.),
- o protestu (čl. 71. do 79.),
- o zastarelosti (čl. 80. do 86.),
- o neopravdanom obogaćenju, pravu zaloge i pridržaja (čl. 87. do 91.),
- o amortizaciji menice (čl. 92. do 95.),

- o sukobu zakona (čl. 96. do 102.),
- ostale odredbe (čl. 103. do 110.).

Na sopstvenu mjenicu isto tako primenjuju se odredbe ovog zakona o menici plativoj kod trećeg lica ili u mestu različitom od trasantovog prebivališta (čl. 6. i 28.), o određivanju kamata (član 7.), o razlikama u naznačenjima svote koja se ima platiti (član 8.), o punovažnosti potpisa stavljenog na menici koja sadrži potpise spomenute u članu 9. ovog zakona, punovažnosti potpisa lica koje radi bez ovlašćenja, ili koje prekorači svoja ovlašćenja (član 10.) kao i o naknadnom ispunjavanju (član 18. stav 2.).

Na sopstvenu mjenicu primenjuju se odredbe ovog zakona o avalu (čl. 31. do 33.). U slučaju predviđenom u članu 32. stav 4. ovog zakona, ako se u avalu ne naznači za koga je dat, važi da je dat za izdavaoca sopstvene menice.

Član 114

- 1: Izdavalac sopstvene menice odgovara onako kako odgovara akceptant trasirane menice.
2. Sopstvene menice plative na određeno vreme po viđenju moraju se podneti na viđenje izdavaocu u rokovima određenim u članu 24. ovog zakona. Izdavalac potvrđuje viđenje datiranim potpisom na samoj menici, a rok po viđenju teče od datuma viđenja. Ako izdavalac odbije da potvrdi viđenje, to odbijanje mora se ustanoviti protestom (član 26.) od čijeg datuma teče rok po viđenju.

XX - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 115

Vlada Republike Srpske, može u vezi sa članom 55. ovog zakona doneti propise o odgovarajućoj zaštiti za regresne menične dužnike odgađanjem rokova za isplatu menice i sl. kad strana država izda propis kojim se sprečava ostvarenje ili održavanje prava iz tih mjenica.

Ministar finansija će u roku od 30 dana od dana objavljivanja ovog zakona, propisati naknadu za posredovanje iz člana 53. stav 2. ovog zakona, i obrazac menice.

Vlada Republike Srpske će u roku od 30 dana od dana objavljivanja ovog zakona propisati visinu eskontne stope iz čl. 49. i 50. ovog zakona.

Član 116

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srpske".